פָּתוֹרָא לָא אִצְטָרִיךְ לְאָתְחַזָאָה בְּרִיקַנַיָּא, דְּהָא ַבְרְכָּאן עִלָּאִין לָא שַׁרְיָין, אֶלָא בַאֲתָר שְׁלִים. וְרָזָא דָא (שמות לא) וּבְלֵב כָּל חָכָם לֵב נְתַהִּי ַחָכִמָה, וּכִתִּיב (דניאל ב) יָהֵב חָכִמַתָּא לְחַכִּימִין. ּוְעַל רָזָא דְנָא שֻׁלְחָן דְּלֶחֶם הַפָּנִים, דִּכְתִּיב, (שמות כה) וְנָתַתָּ עַל הַשְׁלְחָן לֵחֵם פָּנִים לְפָנֵי תַּמִיד.

רעיא מהימנא

תַּנָאִין וְאָמוֹרָאִין אָתְכְּנָשׁוּ כֻלְכוּ, דְּהָא קָא מָטוּ שַׁצַתָא, לְתַקְנָא בִיה מָאנֵי מַלְכָּא, (מ״א לָאַנְהָרָא ילְאַתְתּקּנָא) לְאַנְהָרָא לְאָתְתַּקְנָא קָמֵיה, ּדְאִינּוּן: מַשְׁכְּנָא, מְנַרְתָּא, פָּתוֹרָא, מַדְבְּחָא, פִיוֹר, וְכַנוֹ, אֲרוֹן, וְכַפּוֹרֶת, וּכְרוּבִים, וְכֹלְּא בְּשֵׁקֵל. וּבִגִּין דָּא מָנֵּי לִישִּׁרָאֵל, זֵה יִתְּנוּ.

קָבָא חָדָא וְאָמַר, (וּדָאי) רַעְיָא מְהֵימָנָא וַדָּאי בַּרָעיָ הָכִי הוּא, וְלָךְ מָנֵי לְמֵעְבַּד כֻּלְהוּ, הָדָא הוּא דְכָתִּיב, וְעֲשִׂיתָ מְנוֹרָת. וְעֲשִׂיתָ שֻׁלְחָן. וָהָכִי בִכּלָא, וּרָאָה וַעֲשָׁה, וּמִכּלָא לָא אָתְקָשֵי לָדְּ לְמֵעִבַּד, אֵלָא תִלַת מִלִּין דְּרִשִׁימִין בְּאַתְוַון דּשְׁמֶדְּ, מְ״נוֹרָה, שְ״קָלִים, הַ״חֹדֶשׁ. אֲמַאי

אָתְקְשֵׁי לְךְּ.

ע״א) אַמוּן מִפִּיקִין (דף קנ״ח ע״א) אַמוּן מִפִּיקִין קוּשִׁיא דָא דִּאָתִקְשֵׁי לִי, מִן מִקְשַׁה ַתִיעָשֶׂה הַמְּנוֹרָה. וַדָּאי מָאנָא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוא, אִיהִי שָׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מָאנָא לְשַׁמְּשָׁא ַלְבַעְלָה, אָיהִי מָנַרְתָּא דִילֵיה, דְּאָתִּמֵר בֵּיה, (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיוֹם הַלַּלְתִּיך, דְאִינּוּן: הַגְּדוּלָה, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתִּפְאֶרֶת, וְהַנֵּצֵח, וְהַהוֹד, יְסוֹד, וּמַלְכוּת. שֶׁבַע כִּלִילָא.

בְּלַעָ דַּרְגִּין אָלֵין, שְׁלֹשֶׁת קְנֵי מְנוֹרָה מִצְדָּה ָהָאֶחָד, גּוּפָא וּתָרִין דְּרוֹצֵי דְמַלְבָּא.

לְהַרָאוֹת רֵיקָם, שֶׁהֲרֵי הַבְּּרָכוֹת הָעֵלְיוֹנוֹת לֹא שׁוֹרוֹת אֵלָּא בְּמָקוֹם שָׁלֵם. וְסוֹד זֶה - וּבְלֵב כָּל חֲכַם לֵב נָתַתִּי חָכִמָה, וְכָתוּב (דניאל ב) נוֹתֵן חָכִמָּה לַחֲכָמִים. וְעַל סוֹד זֵה שַׁלָּחָן שֵׁל לֶחֶם הַפָּנִים, שֶׁכְּתוּב (שמות כח) וְנָתַתָּ עַל הַשַּׁלְחָן לֶחֶם

פָּנִים לְפָנֵי תָּמִיד. רַעָיָא מְהֵימִנָּא

הָתְכַּנָּסוּ ָתַ**נָאִים** וָאָמוֹרָאִים, כַלְּכֵם, שֶהַרֵי הִגִּיעָה הַשָּׁעָה לְתַקַן בָּה כְּלֵי הַכָּלֶדְ, (לְהַוְהִיר וּלְהִתְתַּקֵן) ּלְהָאִיר לְהִתְתַּקֵן לְפָנָיו, שֵׁהַן: מְשָׁכַּן, מְנוֹרָה, שָׁלְחַן, מִזְבֵּחַ, כִּיוֹר וְכַנּוֹ, אָרוֹן וְכַפּּרֵת וּכְרוּבִים. וְהַכּּל בְּשֶׁקֶלֹ. וּמִשׁוּם כָּךְּ צִוָּה אֶת יִשְׂרָאֵל, זֶה יִתְּנוּ.

עבר הַנַּא אָחַד וָאַמַר, רוֹעָה הַנָּאֵמֶן, וַדַּאי כָּדְ הוּא, וְאוֹתְדְּ צְוָה לַצַשׂוֹת אָת כִּלַם, זֶהוּ שֶׁכַּתוּב וְעַשִּׁיתָ מְנוֹרָת. וְעַשִּׁיתָ שֵׁלְחָן. וְכָךְ בָּהַכּל, וּרְאֵה וַצֲשֵׂה, וּמֵהַכּל לא הָתְקַשָּׁה לְּךְּ לַצֲשׁוֹת אֱלָא שִׁלֹשָׁה דָבָרִים רְשׁוּמִים בָּאוֹתִיוֹת שָׁמִךְ: מִ״נוֹרָה, שִׁ״קָלִים, הַ״חֹרֵשׁ. לַמַּה הָתִקַשׁוּ לִדְּ?

אַבֶּר לוֹ, זָקֵן זָקֵן, אַתֵּם מוֹצִיאִים ַקשְׁיָה זוֹ שֶׁהִתְקַשְׁתָה לִי מִן מִקְשָׁה תֵּיעָשָׂה הַמְּנוֹרָה. וַדַּאי שֶׁהַכְּלִי שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִיא שָׁכִינָה, שָׁהָיא כָּלִי לִשַּׁמֵשׁ אָת בַּעִלַהּ, הִיא הַמְּנוֹרָה שֵׁלוֹ שֻׁנָּאֱמַר בָּה (תהלים קיט) שֶׁבַע בַּיּוֹם הַלַּלְתִּיךְ, שֵׁהֵם: הַגְּדַלָּה, וְהַגְּבוּרָה, וְהַתִּפְאֶרֶת, וְהַנֵּצַח, וְהַהוֹד, יְסוֹד וּמַלְכוּת. בִּשֶׁבַע כִּלוּלָה.

בְּשַּׁבַע הַדְּרָגוֹת הַלָּלוּ - שְׁלֹשֶׁת קְנֵי הַמְּנוֹרָה מִצְּדָּה הָאֶחָד, גּוּף וּשָׁמֵּי זְרוֹעוֹת הַמֶּלֶךְ, הוּא נֵר מִצְוָה לְהָאִיר בָּהֶם. וּשְׁלֹשֶׁת קְנֵי הַמְּנוֹרָה מִצִּרָה הַשֵּׁנִי, הֵם שְׁתֵּי

אִיהוּ וֵר מִצְוָה, לְאַנִהָרָא בִהוֹן. וּשִׁלֹשָׁה קְנֵי מִנוֹרָה מִצְדָּה הַשַּׁנִית, אִינּוּן

שוֹקַיִם וּבְרִית, וְהוּא גֵר מַעֲרָבִי לְהָאִיר בָּהֵם. מְנוֹרַת הַמֵּלֵךְ נְקְרֵאת, וְהִיא נֵר לְהָאִיר בּוֹ נֵר מִצְוָה, שֶׁנָּאֱמַר בּוֹ מִצְוַת ה׳ בָּרָה מָאִירַת עֵינַיִם.

וֹבְי רֹאשׁ הַמְּנוֹרֵה? בִּינַה, ה׳ ָהָעֵלְיוֹנָה, שֵׁיֵשׁ לָה שָׁלשָׁה קָנִים, בַּדִיוֹקָן זֵה ה׳, שָׁלֹשׁ וַוִי״ם, שֵׁהֶם בַּ ֿשְלֹשֶׁת הָאָבוֹת. ה׳ הַשְּׁנִיָּה, שְׁלֹשָׁה קָנִים, בִּדְיוֹקָן זֶה ה׳, (שְׁלֹשׁ ווים) שׁהֶם נַצַח הוֹד יָסוֹד. ו׳ הַמְּנוֹרָה שֵׁל הָאֶמְצַע בֵּן יִ״ה. עַל שָׁמוֹ נִקְרֵאת בִּינָה. הוּא כּוֹלֵל ו׳ קָנִים לְמַטָּה בָּחֶשְׁבּוֹן ו׳, בְּשֵׁשֶׁת הַקָּנִים שֵׁלּוֹ.

ר׳ אֵשֶׁת חַיִל צַטֶרֶת בַּעְלָה (משלייב). בַּתֵר שֵׁל סֵפֵר תּוֹרָה כְּצוּרַת ז׳ מִצַּד של הַעוֹלָם הַבַּא אֵינַהּ כָּלִי אֵלַיו, וָלא מִשַּׁמֵשֵׁת לוֹ אֵלָא עֲטָרָה עַל ראשו. אַבָל בָּעוֹלָם הַזֶּה הוּא כִּמוֹ וֶה הוה״י, הוּא כְּלִי תַּחְתָּיו. הַשָּׁמוּשׁ שֵׁלּוֹ בְּכַל סִפִירָה שֵׁלּוֹ, בָּכַל אֵיבַר שַלּוֹ, בְּכַל מִדָּה שַלּוֹ. וֹבְוֹשׁוֹם זָה י׳ זוֹ לִפְעָמִים הִיא הַחָתָיו, לִפְעַמִים עַל ראשוֹ, לְפְעָמִים בָּאֶמְצַע. עַל ראשוֹ יְהֹנְ״ה, (תהלים קיח) אֶבֶן מְאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיְתָה לְרֹאשׁ פִּנָּה. וְזֶה (ויקרא כד) לְהַעֲלֹת גֵר תָּמִיד, שֶׁהוּא י׳ עַל הו״ה מִצַּד הַמְּנוֹרָה. בָּאֶמְצַע מַחַצִית הַשָּׁקֵל, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (שמות ל זֶה יִתְּנוּ, כְּמוֹ זֶה הוי״ה. בַּסוֹף, בַּמִּשְׁכָּן, כְּמוֹ זֶה הוה״י, חָמֵשׁ אַמּוֹת אֹרֶךְ מִצַּד הַה׳ הָעֶלְיוֹנָה, וָחָמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב מִצַּד הַה׳ הַתַּחָתּוֹנָה, וָאַמָּה ו׳. וַחֲצִי הָאַמָּה

י׳. וְהַכּּל נִרְמָז בָּאוֹת ו׳. וְזֶהוֹ סוֹד (ישעיה מד) אֲנִי רְאֹשׁוֹן וַאֲנִי אַחַרוֹן וּמִבַּלְעָדֵי אֵין אֱלֹהִים, שַׁנְּרָמָז בַּשָׁם הַזָּה יוֹ״ד הַ״י וְי״וֹ ה״י, וְכָל שֵׁם שֶׁשׁוֹלֵט ה׳ עַל י׳ הוּא נְקַבָּה מִצַּד הַשְּׂמֹאל. וְאַף עַל הְּרִין שׁוֹקִין, וּבְרִית. וְאִיהוּ גֵּר מַעֲרָבִית, לְאַנְהָרָא בְהוֹן. מְנַרְתָּא דְמַלְכָּא אִתְקְרִיאַת, וְאִיהִי וֵר לְאַנְהָרָא בֵיה וֵר מִצְוָה, דְּאִתְּמַר בֵּיה (תהלים יט) מָצְוַת יְיָ׳ בָּרָה מְאִירַת צֵינְיִם.

וֹבַאן רִישָׁא דִקְנַרְתָּא, בִּינָה ה׳ עִלְּאָה, דְּאִית לָה הְלַת קָנִין, בְּיִיּוּקְנָא דָא ה׳, הְלַת ַנִוי״ן, דְּאִינּוּן תְּלַת אֲבָהָן. ה׳ תִּנְיָנָא, תְּלַת קָנִים תִּנְיָינִין בְּדִיּהּקְנָא דָא ה׳, (פ״א תְלַת וָוִין) דְּאִינּהּן נָצַח הוֹד יְסוֹד. ו׳ מְנַרְתָּא דְאֶמְצָעִיתָא בֶּן יִ״ה. עַל שָׁמֵיה אָתִקְרֵי בִינָה. אִיהוּ כַלִּיל ו׳ קָנִין לְתַהָּא, בְּחוּשְׁבָן ו׳, בְּו׳ קָנִין דִילֵיה.

ר' (משלי יב) אַשֶּׁת חַיִּל עֲטֶרֶת בַּעְלָה, הָגָא דְסֵפֶּר תּוֹרָה, כָּצוּרַת ז׳ מִסְּטָרָא דְעַלְמָא דְאָתִי, לָאו אָיהִי מָאנָא לְגַבֵּיה, וְלָאו מְשַׁמְּשָׁא לְגַבִּיה, אֶלָא עֲטָרָה עַל רִישִׁיה. אֲבָל בְּעָלְמָא דִין, אִיהִי כָגַוונָא דָא, הוה"י אִיהוּ מַאנָא תִּחוֹתֵיה, שָׁמוּשָׁא דִילֵיה, בְּכָל סְפִירָה דִילֵיה, בְּכָל אֵבֶר דיליה, בְּכָל מִדָּה דִילֵיה.

וֹבְגִין דָּא, י׳ דָּא, לְזִמְנִין אִיהִי תְחוֹתוֹהִי, ַלְזִמְנִין עַל רֵישֵׁיהּ, לְזִמְנִין בְּאֶמְצָעִיתָא. עַל רִישֵׁיה יְהוָ״ה (תהלים קיח) אֶבֶן מְאֲסוּ הַבּוֹנִים הָיָתָה לְרֹאשׁ פִּנָה. וְדָא (ויקרא כד) לְהַצַלוֹת וֵר ָּתָּמִיד, דְּאִיהוּ י׳ עַל הו״ה מִפְּטְרָא דִּמְנַרְתָּא. ָבְּאֶמְצָעִיתָא, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, הָדָא הוּא דִכְתִיב, (שמות ל) זֶה יָתְּנוּ, כְּגַוְונָא דָא הוי״ה. בְּסוֹפָא, בְּמַשְׁכְּנָא, כְּגַוְונָא דָא הוה״י, חָמֵשׁ אַמּוֹת אָרֶךּ, מִסְּטְרָא דְה׳ עִלָּאָה, וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רֹחַב, : מָּסְטָרָא דָה׳ תַּתָּאָה. וְאַמָּה: ו׳. וַחֲצִי הָאַמָּה ּי׳. וְכֹלָּא אָתְרְמִיז בְּאָת ו׳.

וְדָא, (ישעיה מד) אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמְבַּלְעָדֵי אֵין אֵלהִים דִּאָתִרמִיז בְּהַאי ישְׁמָא, יוֹ״ד הַ״י וָי״ו הַ״י וְכָל שֵׁם דְּשַׁלִּיט ה׳

ַעַל י׳ נוּקְבָּא אִיהוּ, מִסְּטָרָא דִשְּׁמָאלָא. וְאַף עַל גַּב דְּמִסְטָרָא דְאָת י׳ אִיהִי

בְּרִישָׁא, בְּתַר דְּבִתְּרִין הֵהִי״ן אִיהִי בְסוֹפָא, כְּגַוְונָא דָא הִ״י הִ״י, אִתְּדָּן לְרוֹב, וְנוּקְבָּא אִיהִי. אֶלָּא י׳ עַל ה׳ (נ״א י׳) מְּגָא, מְּחוֹת ה׳, שִׁמּוּשׁ. כָּל שֵׁכֵּן תִּחוֹת ו׳.

דְעַמוּדָא דְּאֶמְצְעִיתָא, כַּד נְּטִּילַת מִן בִּינָה, דְּאִיהוּ עָלְמָא דְּאָמֵי, וַדָּאי לֵית יְדִיעָה לְבַּר נְשׁ. בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלָא בְכָל מִדּוֹת דִילֵיה, עַד דְּיֵעוּל בְּהַאי תַרְעָא, דְּאִתְּמֵר עָלָה תּהֹים קִיח) זָה הַשַּׁעַר לַיִיָי.

בְּאוֹת ל׳, דְּאִיהִי יִי (ייי), אִיהִי כְלִילָּא מִפְּל סְפִירָה, וּמִפְּל אַתְנוֹן דִּשְׁמְהָן, מְפּוֹרְשִׁים וְנִסְתְּרִים. אִיהִי נְקוּדָה בְּכָל אָת וְאָת, שִׁמּוּשָׁא תְחוֹת בַּעְלָה. וְאִיהִי עֲטָרָה עַל רִישֵׁיה, מִפִּטְרָא דִילָה דְּטַעֲמֵי. פְּגוֹן סֶגוֹל נְקוּדָה תְחוֹת יַרְכֵי מֵלְפָּא, (ישעיה סוֹ וְהָאָנֶץ הְדוֹם רַגְלָי. וְאִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא, עִמֵּיה, מַחְצִית רַגְלָי. וְאִיהִי בְּאֶמְצָעִיתָא, עִמֵּיה, מַחְצִית הַשְׁקֶל, בְּשׁוּרָק, וְאִיהִי עֲטָרָה עַל רִישִׁיה, מִפְּטָרָא דְסֵגוֹלְתָּא.

זַרְכָּא מַקַף, שׁוֹפָר הוֹלֵך, סֶגוֹלְתָּא, בְּהַהוּא זִמְנָא אִיהִי כֶּתֶר עַל רִישָׁא דְמַלְכָּא, כֶּתֶר יִמְנוּ לְדְּ יְיִ׳ אֱלֹהֵינוּ. אִיהִי יְדִיעַת הַהוּא דְאִתְּמֵר בִּיה, בַּמוּפְלָא מִמְּךְ אַל תִּדְרשׁ וּבַמְכָּסֶּה מִמְךְ אַל תַּחְקוֹר. דְּבָה אִשְׁתִּמוֹדָע, דְּאִיהוּ רִאשׁוֹן

גַּב שֶׁמִּצִּדָּה שֶׁל הָאוֹת י׳ הִיא בָּראשׁ, אַחַר שֶׁבִּשְׁנֵי הַהִּי״ן הִיא בַּסוֹף, כְּמוֹ זֶה הַ״י הַ״י נִדּוֹן לָרב, וְהִיא נְקַבָה. אֶלָּא י׳ עַל ה׳ מּ הוּא בֶּתֶר, מַחַת ה׳ - שִׁמּוֹשׁ. כָּל שֶׁכֵּן תּחת ו׳.

וֹכִוֹשׁוֹם שֶׁלֹא עֲשִׁינוּ קְצוּץ וּפֵרוּד בַּיִחוּד הָעֶלְיוֹן, שֶׁהַכּל יְחוּד אֶחָד, הְתְקַשָּׁה לִי לַעֲשׁוֹת. (אוֹ בָּתַר, אוֹ הַתְּקַשָּׁה לִי לַעֲשׁוֹת. (אוֹ בָּתַר, אוֹ אֶמְגִי, אוֹ שִׁמוּשׁ) וְהַקָּדוֹשׁ בָּרוּףְ הוּא שֵׁיוֹדֵעַ כָּל הַמַּחֲשָׁבוֹת, אָמַר, אַחַר שָׁיּה הִתְּכַּוּן לְטוֹב, שֶׁלֹא לַעֲשׁוֹת קְבוּץ וּפֵרוּד, (שמות בה) תִּ״יעָשֶׁה קִבּוּץ וּפֵרוּד, (שמות בה) תִּ״יעָשֶׂה הַמְּנִינָה, תַּעָשֶׂה מֵעַצְמָה כְּמוֹ שֻׁל הַמְּיִנְה, תַּעָשֶׂה מֵעַצְמָה כְּמוֹ שֶׁל הַמַּרְוֹשׁ בָּרוּףְ הוּא בְּלִי פֵרוּד. שְׁאָר הַמֵּלִים שֶׁבָּהָם הִיא שְׁכִינָה שִׁמּוּשׁ, הַבֵּלִיאַל.

וּבְכָל מָקוֹם שֶשְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה,

הִיא עֲטָרָה שֶׁל הָעֵמּוּד הָאֶמְצָעִי,

פְשָׁנִּשֶׁלֶת מִבִּינָה, שֶׁהִיא הָעוֹלֶם

הַבָּא, וַדִּאי אֵין הַכָּרָה לָאָדָם

בַּקְרוֹש־בָּרוּדְּ־הוּא וְלֹא בְּכָל

מִדּוֹתִיו, עַד שֶׁיִּכָּנֵס לַשַּעַר הַדֶּה,

שֻׁנָּאֶמַר עָלָיו (תחלים קיח) זֶה הַשַּעַר
לב׳

בְּאוֹת ל׳, שֶׁהִיא יִי (ייי) הִיא כְּלוּלָה מַבָּל סְפִירָה וּמִבָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁמוֹת, מְפִּרְשִׁים וְנִסְתָּרִים. הִיא נְקֻדָּה בְּכָל אוֹת נָאוֹת, שִׁמּוּשׁ תַּחַת בַּעְלָה. וְהִיא עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ, מֵהַצֵּד שֶׁלָּה שֶׁל הַטְּעָמִים, כְּמוֹ סְגוֹל נְקוּדָה תַּחַת בִּרְכֵּי הַכֶּלֶךְ, (ישעיה סו) וְהָאָרֶץ הֲדם רַגְלָי. וְהִיא בָּאֶמְצַע עִמּוֹ, מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, בְּשׁוּרָק, וְהִיא עֲטָרָה עַל רֹאשׁוֹ מְצֵּד הַפָּגוֹלְתַּא.

זַרְכָא מַקּף שׁוֹפָר הוֹלֵף סָגוֹלְתָּא. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיא כֶּעֶר עַל ראשׁ הַמֶּלֶף, כָּעֶר יִתְּנוּ לְךְּ ה׳ אֱלֹהֵינוּ. הִיא יְדוּעָה בְּאוֹתוֹ שֶׁנָּאֱמֵר בּוֹ, בַּמֻפְלָא מִמְךּ אַל תִּדְרשׁ וּבַמְכַסֶּה מִמְךְ אַל תַּחְקר. שֶׁבָּה הוּא נוֹדָע שָׁהוּא רִאשׁוֹן לְמַעְלָה בְּכָעָר, ּלְצֵילָּא בְתָגָא, דְּהַיְינוּ סֶגוּלְתָּא וְאִיהוּ אַחֲרוֹן, בְּסֵגוֹל. וּמִבַּלְעַדִיו אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרָק. וְכֹלָא בָה אִשְׁתְּמוֹדָע. (לְתַהָּא).

בָאן דִאָתַדַּבָּק בָּה לְתַתָּא, אִיהִי מְסַלְּקָא לֵיה לְעֵילָא. וּמַאן דְּבָעֵי לְאִסְתַּלְקָא עָלָה לְאַדְבְּקָא לְעֵילָא מִינָה, אִיהִי מַשְׁפִּילָתוֹ לְתַתָּא מִינָּה, וְלֵית לֵיה חוּלָקָא בָּה. וּבְגִין דְיַצַקבׁ אָשָׁתְּמוֹדָע בָּה, אוֹלִיף (דף קנ״ח ע״ב) לָה לִבְנוֹי, וּמָנִי דְלָא יְבַקְשׁוּן לְסַלְּקָא לְדַרְגָּא לְעִילָא ָמִינָּה, דְאִיהִי כֹלָא, עֵילָא וְתַתָּא וְאֶמְצְעִיתָא. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (בראשית מט) וְזֹאֹת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם.

נָבִיא דְּקְנָה אִשְׁתְּמוֹדֵע בָּה, צָנַוח וְאָמַר לְמָארִי תוֹרָה חֲכָמִים בְּאוֹרַיְיתָא, וַעֲתִירִין בָּה, וּשְׂמֵחִים בְּחֶלְקָם. צְוַוח לְגַבַּיְיהוּ וְאָמַר, (ירמיה ט) פה אָמֶר יְיָ׳ אַל יִתְהַלֵּל וְגוֹ׳, כִּי אָם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמָּתְהַלֵּל הַשְּׁבֵּל וְיָדוֹעַ אוֹתִי. דְּוִד דְהַנָה יָדַע בָּה אָמַר, (תהלים כז) אָם תַּחְנָה עָלַי מַחַנֵה וְגוֹ׳, בִּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה חְזָא גָלוּתָא אָרִיךְ, וְסָמָאֵל (נ״א אָתָא) וְנָחְשׁ וְכָל מְמָנָן דִּשָׁבְעִין אַוּמִין בָּרָבּוֹ רָבְּוָון, דְּנַחָהֵּי עַל יִשְׂרָאֵל, וִחָזָא הַאי קָרָא דִאָמַר קַדְשָׁא בִּרִיךְּ הוא, (ויקרא כו) וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאָרִץ אֹיָבֵיהֶם וְגוֹ׳, אָמַר נָבִיא (איכה גּ) זֹאת אָשִׁיב אֵל לְבִּי עַל בֵּן אוֹחִיל. וַאֲשֶׁר לֹא שָׁת לְבּוֹ גַּם לָזֹאת, עַלֵיה אָתִמַר (תהלים צב) וּכִסִיל לָא יָבִין אָת זֹאת. (דברים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיּאֹמֵר שְׁמַע יְיָ׳ קוֹל יְהוּדָה, בְּגִין דְּנָטִיר מָאי דְמָנֵי לֵיה אֲבוֹי זְכָה לְמַלְכוּ. וְדָוִד בְּגִינָה אִסְתַּלָק לְמַלְכוּ, דְּטָרַח כָּל יומוי עַלַה.

אָבַר בּוּצִינָא קַדִּישָׁא, עַלָּה אָתְבַּר, (דברים ד) וְזֹאֹת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם משֶׁה וְגוֹ׳. בָּה אַזְהַרְתְּ

לְיִשְׂרָאֵל, בִּשְׁעַת מִיתָּתְדָּ. בָּה בַּרַכְתְּ לְיִשְׂרָאֵל, בְּכָל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט. הָדָא הוּא

ּשֶׁהַיְנוּ סֶגוֹלְתָּא, וְהוּא אַחֲרוֹן, בָּסֵגוֹל. וּמְבַּלִעָדָיו אֵין אֱלֹהִים, בְּשׁוּרֻק. וְהַכּל בָּה נוֹדָע (לְמַשָּה). בָּוֹ שֶׁנִּרְבָּק בָּה לְמַטָּה, הִיא מַעֲלָה אותו לְמַעְלָה. וּמִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲלוֹת עַלֵיהַ לְהַשִּׂיג לְמַעְלַה מְמֵנַּה, הִיא מַשָּפִּילָה אוֹתוֹ לִמַטָּה מִמֶּנָה וְאֵין לוֹ חֵלֵק בָּה. וּמִשׁוּם שֵׁיַעַקב נוֹדָע בָּה, לִמֵּד אוֹתָהּ לְבָנָיו, וְצִוָּה שֶׁלֹא יִבַקְשׁוּ לַעֲלוֹת לְדַרְגָּה לְמַעְלָה מְמֵנָה, שֵׁהִיא הַכֹּל - מַעְלָה וּמַטָּה וָאָמְצַע. זָהוּ שֶׁכַּתוּב (בראשית מט) ָוזאת אֲשֶׁר דָּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם. נָבִיא שֶׁהָיָה מַכִּיר אוֹתָה, צָוַח

וּאָמַר לְבַעַלֵי תוֹרָה חַכָּמִים בַּתּוֹרָה וַעֲשִׁירִים בָּה וּשְׂמֵחִים בְּחֶלְקָם. צָוַח אֲלֵיהֶם וְאָמַר, (ירמיה ט) כֹּה אַמַר ה׳ אַל יִתְהַלֵּל וְגוֹ׳, כִּי אָם בָּזאת יִתְהַלֵּל הַמְּתְהַלֵּל הַשְּׁכֵּל וְיָדעַ אוֹתִי. דָּוִד שֶׁהָיָה מַכִּיר אוֹתָה אָמַר, (תהלים כו) אָם תַּחֲנֶה עָלַי מַחַנֶה וְגוֹ׳, בִּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ. וְיִרְמְיָה רָאָה אֶת אֹרֶךְּ הַגְּלוּת, ּוְסָמָאֵ״ל (בָּא) וְהַנָּחְשׁ, וְכָל הַמְמֻנִּים שׁל שָׁבִעִים הָאָמוֹת בִּרְבּוֹא רָבָבוֹת שֵׁיּוֹרְדִים עַל יִשְׂרָאֵל, וְרָאָה אֵת הַפָּסוּק הַזֵּה שֵׁאָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (ויקרא כו) וְאַף גַם זאת בָּהִיוֹתָם בְּאָרֵץ אוֹיִבֵיהֶם וְגוֹ׳. אַמַר הַנַּבִיא, (איכה ג) זאת אַשִׁיב אָל לִבִּי עַל כֵּן אוֹחִיל. וַאֲשֵׁר לא שָׁת לִבּוֹ גַּם לָזאת, עָלָיו נֵאֵמַר (תהלים צב) וּכָסִיל לֹא יַבִין אֵת זאת. (דברים לג) וְזֹאת לִיהוּדָה וַיּאמַר שְׁמֵע ה׳ קוֹל יְהוּדָה. מְשׁוּם שַׁשַּׁמַר מַה שֵׁצְּוָהוּ אָבִיו, זָכָה לַמַּלְכוּת. וְדַוָד בִּשְׁבִילַה עַלַה ַלַמַּלְכוּת, שֵשָּׁרַח עָלֵיהָ כָּל יָמָיו. אָבַר הַמִּנוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, עָלֵיהָ נֵאֱמַר (שםד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם ַמשֶה וְגוֹ׳. בָּה הִזְהַרְתָּ אֶת יִשְּׂרָאֵל בִּשְׁעַת מִיתְתְּדָּ, בָּהּ בֵּרַכְתָּ אֶת